

ביאור הדף מסכת בבא בתרא דף פ"ד

אמר רב חסדא שאדם שמכר לחבירו דבר שווה חמש בשש והתייקר שווי וועמד על שמנה, כיון שהקונה נתאנה בתחילה במה שהוא מכר לו שוה חמש בשש הקונה לבדו יכול לחזור בו ולא המוכר, ואף שכעת התייקר השווי לשמונה. כיון שיכול הקונה לומר למוכר שאילו לא הייתה מאנה אותי לא היית יכול לחזור בך, ולא יתכן שמחמת הונאתך וכל לחזור בך.

וכך גם מוכח מהמשנה שאומרת שהמוכר לחבירו חיטים יפות ונמצאו רעות רק הלקוח יכול לחזור בו ולא המוכר, כי הלקוח הוא זה שהתאנה.

ועוד אמר רב חסדא שאם אדם מכר לחבירו שוה שש בחמש ואחר כך הוזל ועמד מחירו על ג' כיון שהמוכר נתאנה ולא הקונה רק המוכר יכול לחזור בו, וכך גם מוכח מהמשנה שאומרת שהמוכר לחבירו חיטים על דעת שהם רעות ונמצאו יפות רק המוכר יכול לחזור בו ולא הקונה, כי המוכר הוא זה שהתאנה.

ושאלת הגמרא מה חידש רב חסדא הרי זה הדין שנאמר במשנה. ועונה הגמרא שלולי דברי רב חסדא היינו יכולים לחשוב שהמשנה מדברת על מקרה **שלא הייתה הונאה בשווי החיטים** והחידוש של המשנה שבמוכר יפות ונמצאו רעות הקונה יכול לחזור בו אף שהרגילות שהקונה אומר על כל מה שקונה שהוא רע. אך המוכר לא יכול לחזור בו, וכן במכר רעות ונמצאו יפות היה צד שרק המוכר יכול לחזור בו כי הקונה תמיד אומר על החיטים שהם רעות ועל דעת קנה אותם. ולכן חידש רב חסדא שמדובר באופן שיש הונאה ורק המתאנה יכול לחזור בו.

במשנה התבאר שהמוכר חיטה על דעת שצבעה שחמתית דהיינו אדומה ונקראית שחמתית על שם החמה, ולאחר מכן נמצאת לבנה שניהם יכולים לחזור בהם. ואמר רב פפא שממה שהמשנה מחלקת בין שחמתית ללבנה אנו לומדים שצבע החמה הוא אדום ולא לבן. ואף אפשר לראות זאת בעין שהרי החמה מאדימה ומסמיקה בזריחה ובשקיעה. ומה שבשאר היום אינה נראית כך זה כיון שאור היום מכה את העיניים.

ושאלת הגמרא שהרי שנינו בברייתא על הפסוק לגבי נגעים "ומראהו עמוק מן העור" שהכוונה שנראה כמראה חמה שעמוקה מן הצל, והרי שם מדובר על נגע לבן. ועונה הגמרא שכונת הברייתא שמראה הנגע כמראה החמה העמוקה מן הצל, רק כלפי מה שהיא עמוקה יותר, אך לא כלפי הצבע של החמה.

ושאלת הגמרא לולי דברי רב פפא כיצד אפשר לומר שהחמה לבנה, הרי רואים שהיא מאדימה בזריחה ובשקיעה. ועונה הגמרא שלולי דבריו היינו סבורים שמה שהיא מאדימה בזריחה זה כי היא חולפת על הוורדים שבגן עדן, ובשקיעה כיון שהיא חולפת על פתח הגיהנם, ויש אומרים להפך.

במשנה התבאר שאדם שמוכר לחבירו יין ונמצא חומץ שניהן יכולין לחזור בהן. ומנסה הגמרא לומר שהמשנה שאומרת שביין ונמצא חומץ או להפך שניהם יכולים לחזור בהם. כדעת רבי ולא כדעת חכמים, שהרי שנינו בברייתא שלדעת חכמים יין וחומץ נחשבים כמין אחד לענין מעשר, וניתן לעשר מיין לחומץ ולהפך, אך לדעת רבי הם שני מינים ואי אפשר לעשר מאחד לשני.

עמוד ב'

ודוחה הגמרא ואומרת שהמשנה אף לדעת חכמים, וכל מה שאמרו חכמים שיין וחומץ נחשבים כמין אחד זה רק לגבי מעשר ותרומה שאמרו זאת כדעת ר' אלעא שאמר שמנין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה שנאמר "ולא תשא עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו" ואם לא היתה חלה ההפרשה כלל והוא לא היה קדוש נשיאות חטא למה, ומשם מוכח לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה. ולכן סוברים חכמים שאף שתרם מהחומץ על היין תרומתו תרומה.

אבל לענין מקח וממכר מודים וחכמים שכיון שיש הרוצים יין ויש הרוצים חומץ דינם כשני מינים ויכולים לחזור בהם.

משנה. המוכר פירות לחבירו, אם משך אף אם לא מדד קנה, אבל אם רק מדד ולא משך לא קנה. ואם היה פיקח שוכר את מקומן וקונה אותם בקניין חצר בלא משיכה.

הלוקח פשתן מחבירו הרי זה לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום, ואם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא קנה.

גמרא. אמר ר' אסי בשם ר' יוחנן שאדם שמדד והניח על גבי סימטא קנה את הפירות. ושאל ר' זירא את רבי אסי שמא לא שמעת שכך ההלכה אלא באופן שהוא מדד לתוך קופתו, אך השיב לו רבי אסי שהוא מדבר כאדם שאינו יודע ללמוד שמועות החכמים, שהרי וודאי שבזה לא מדובר, כי לא צריך לומר שהמודד לתוך קופתו קנה.

ודנה הגמרא האם קיבל ר' זירא את דברי ר' אסי והסכים עמו שהמודד והניח על גבי סמטה קנה או לא.

ומנסה הגמרא להוכיח שהלכה כדברי ר' אסי ממה שאמר ר' ינאי בשם רבי שבחצר השותפין הם קונין זה מזה, ובתחילה סבורה הגמרא לומר שהם קונים אף אם הניחו על גבי קרקע ואם כך הדין יהיה אף בסמטה שהמניח על גבה קונה, (וברבינו גרשום ביאר שמדובר בסמטה השייכת לשניהם). ואם כך אמר רבי ינאי וודאי שר' זירא קיבל את דבריו.

אך דוחה הגמרא שאפשר לומר שמה שאמר רבי ינאי זה דווקא באדם שמדד לתוך קופתו, ולא על הקרקע, וכך מסתבר לומר שהרי אמר ר' יעקב בשם ר' יוחנן שהיה תלמידו של ר' ינאי, שאדם שמדד והניח על גבי סימטא **לא קנה**, ומוכרחים לומר שר' יוחנן דיבר על המניח על הקרקע, שלכן אינו קונה, ור' ינאי רבו דיבר על המניח לתוך קופתו שקונה.

ומנסה הגמרא להוכיח כדברי ר' זירא שמדד והניח על גבי סמטה לא קנה, מהמשנה שאומרת שאדם שמדד ולא משך לא קנה, ומבינה הגמרא שמדובר בסימטה, ורואים שסמטה אינה קונה, אלא אם הניח בתוך קופתו כדברי ר' זירא.

ודוחה הגמרא שמדובר במשנה ברשות הרבים, ולכן אינו קונה אך בסמטה קונה. ושואלת הגמרא שהרי ברישא של המשנה התבאר שמשך ולא מדד קנה, ואם כך לא יכן שמדובר ברשות הרבים שהרי משיכה ברשות הרבים אינה קונה, וכפי שאמרו אב"י ור"ב שמסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהן, ומשיכה קונה בסימטה ובחצר שהיא של שניהן, והגבהה קונה בכל מקום.

ועונה הגמרא שבאמת המשנה מדברת ברשות הרבים, ומה שאמרה המשנה שאם משך קנה, הכוונה שמשך מרשות הרבים לסמטה, ולכן קנה. ואף מה שאמרה המשנה בסיפא שאם היה פיקח שוכר את מקומן אין הכוונה שישכור את מקום רשות הרבים, אלא שאם הפירות היו ברשות הבעלים אם היה פיקח שוכר את מקומן.